

Setmanari de Banyolas

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

A Banyolas: . . . . . 1'00 pta. trin estre.
 A tora: . . . . . 1'25 »
 Número solt: 10 céntims.

Periódich d'acció católica

Redacció y Administració:
 Carrer de Girona, Número 6 A

Banyolas, 7 d'Agost de 1910

Anuncis y comunicats á preus convencionals
 No's tornan els originals

Lo Convent-vell

Ab motiu de la construcció del nou cementiri de aquesta vila l'empresari de las obras ha tingut la pensada de aprofitar las pedras, que podían haver quedat sepultadas al entorn del antich convent de Servitas, situat en lo cim del puig conegut vulgarment per Convent vell, edifici enderrocat á principis de la passada centuria pels espanyols ab motiu de la guerra contra 'ls francesos, no per cap ideya antirreligiosa, ans bé moguts del més pur sentiment de Patra, en totas sas manifestacions secundadas per la Iglesia.

Dit convent distava de Banyolas uns dos kilometres y 'l turó que li servia de peanya, com tots sabém, s'aixeca no gayre lluny del actual Campo Santo en la confluencia de las carreteras de Banyolas á Figueras per la part de levant y de Gerona á Olot per la de ponent. Los noms de aquest turó han sigut: lo de Puig del Convent vell desde principis del sigle passat; anteriorment s'el conexia ab lo nom de Puig de Sant Martiriá, ab qual denominació figura en alguns mapas, y antigament ab lo de Puig de Lió.

Sa historia es tan antiga com la de la nostra vila y son nom ressurt ab los més vells pergamins del Monastir. En lo sigle X.^o se 'l veu figurar com á punt estratéghich en la guerra intestina promoguda pel senyor feudal de Parets d'Ampurdá contra 'l comte de Besalú, al qual doná mort en son propi palau, encara que refetas las tropas comptats de la sorpresa, prompte sofocaren la rebelió del feudatari ampurdanés.

Lo nom de Puig de Lió subsistí fins á la vinguda de las reliquias de Sant Martiriá á Banyolas; temps en que va adquirir aquest turó gran renom per haver descansat en son cim ditas santas reliquias mentres un dels joves que las

aportaven havia baixat á la Vila; visita que doná lloch á que las autoritats abacial y popular entressin ab ell en relacions pera conseguir que deixessin aquell sagrat tresor definitivament confiats á la pietat dels Banyolins, com ho conseguiren. En efecte, allí les anaren á recullir lo clero y poble de la nostra vila y en devota professó las baixaren á Banyolas pera depositarlas en la iglesia monasterial ahont continuan venerantse á través dels sigles.

Pera commemorar tan piadós succés la municipalitat de Banyolas va erigir una capella en aquell cim dedicada al gloriós mártir de la fé cristiana, fundant en ella un benefici, qual patronat exercian los magistrats populars, que regían la nostra vila; capellá que alguns anys després va ser substituïda per una altre major, igualment dedicada á Sant Martiriá. Per rahó de aquestas ciscunstancias, allá en los sigles tretze y catorze aná perdentse la antiga denominació de Puig de Lió, que portava aquest monticol, per la de Puig de Sant Martiriá, que subsistí fins á principis del sigle passat.

Com que progressava cada dia més la devoció al nostre sant Patró en aquella capella y per altra part era insuficientment dotada de clero, los nostres Jurats (Ajuntament) prengueren l'acort de cedirla als frares Caputxins ab la condició de que allí mateix establissen un convent de la seva ordre religiosa; com en efecte quedá complert lo pacte, quedant instalada una residencia caputxina en 1582 al peu de la memorada capella; convent que subsistí fins entrada la següent centuria, en que lo abandonaren los frares.

Pera suplir aquesta falta lo cos municipal traspasá en 28 d'Agost de 1638 dit convent als pares Servitas; los quals varen ocupar-lo fins los atzarosos temps de la guerra de la Independencia. Rendida la immortal Gerona bona part del

exércit sitiador s'escampa pel país pera ocupar las poblacions de major importancia, venint aquí los restos de la destrossada legió alemanya, la que al ocupar la nostra vila, son primer acte fou apoderarse del Convent vell; convertint la residencia dels Servites en fort y base de la ocupació, no sols de Banyolas, si que de tota la comarca. Pera major seguretad de la guarnició del fort voltaren la antiga residencia dels frares ab una forta estacada y construïren un perapeto ó muralló devant la porta de entrada del antich convent.

En ell permanesqueren los francesos fins á 10 d'Abril de 1811, en qual data ja es sabut que 'l Dr. Rovira ab sa gent banyolina recobrá per sorpresa lo inespugnable castell de Figueras; lo qual obligá als generals francesos á reconcentrar las guarnicions de ocupació de segona categoria de la provincia y constituir una divisió militar al objecte de recobrar la plassa de Figueras, si 'ls era possible.

Aprofitaren los espanyols lo inesperat abandono del fort de Sant Martiriá pera enderrocarlo completament, pero ho feren de una manera tan cabal que no deixaren pedra sobre pedra; aixis es que al retornar los francesos pera ocupar la Vila novament al cap de poch mesos, se vegeren obligats á establir un altra fortificació en lo mas Puig de la Bella Casa pera tenir un punt segur de refugi.

Las runas del enderrocat convent de Sant Martiriá, piló informe de pedras y calsobras, no ha sigut remanat fins ara y aixis no es de extranyar que en las excavacions que de present se practican, ofereixin pedras de bona qualitat y ben encarades, pera destinarlas á la construcció del nou cementiri y sas dependencias.

Es de pensar que tan los frares com los francesos quan varen abandonar lo Convent vell no deixarian en ell objecte algún de valor, singularment moneda; no

obstant ha volgut la casualitat que esgavellant una paret se trobés un amagatall, del que sortiren un grapat de monedas de plata, que representavan un valor nominal de unas cent vinticinch pessetas y dich nominal perque las més de les pessas son ja fora de circulació y portan el consegüent desmérit. Una rápida ullada sobre aquesta troballa, permet destriarne: una pessa de cinch pessetas y deu de dos batudas pel govern provisional y las restants, totas senzillas, havían sigut acunyadas desde el regnat de Carlos IV fins al de Isabel II abdós inclusive, per qual circustancias se pot ben sospitar que aquest petit dipòsit se constituí durant lo dezeni de 1870 á 1880 ó poch més y que la persona qui buscá aquell amagatall pera salvar las vevar pobresas, no pogué rescatarlas per visicituds, que'ns son desconegudas, pot ser relacionades ab la guerra civil encesa per aquells temps en Espanya.

P. ALSIUS.

Alimentación natural de la Trucha y su reproducción

En el estado natural, la alimentación de la trucha varía mucho según la edad del individuo y las circunstancias locales.

Los infusorios y diminutos crustáceos constituyen su primer alimento; poco á poco engullen los gusanos pequeños, las moscas y sus larvas; luego los crustáceos é insectos algo mayores, así como los moluscos y pequeños animales. Los huevos de pez también entran pronto á formar parte de la alimentación de la trucha y aumentando el apetito con el desarrollo todas las especies de peces y aun de ella misma de menor tamaño, subvienen á la alimentación de la tucha.

La trucha crece según la cantidad de alimento que absorbe. Alimentada copiosamente, como se hace en los establecimientos de piscicultura, se desarrolla muy rápidamente. Insuficientemente alimentada su crecimiento es len-

S'aproba l'acta de la sessió anterior.

S'acorda passin a informe de la Comissió d'Hisenda varis comptes, aixís com la liquidació presentada pels Srs. Oviedo y Com.^a corresponent al quart trimestre del any passat, que resultá ab un saldo a favor del Ajuntament de 128'62 pessetes. Passa a la mateixa Comissió, el compte que del moviment de fondos de la Caixa Municipal, rendeix el Depositari Sr. Butinyá.

Passa a informe de la Comissió d'aigües un recurs presentat per D. Jaume Margarits, queixantse d'abusos que a son enténdrer fa D. Tomás Codony, en una derivació del *Rech Major*, quin rech passa per casa del recurrent.

Se dona per enterat satisfactoriament de la carta que el Ministre de Instrucció Pública, enviá al diputat Sr. Fournier, en la que li manifesta que, tant prompte com rebí l'expedient de conversió en graduades de les Escoles Municipals d'aquesta vila, será tramitat y enviat al Consell d'Instrucció Pública.

Se comissiona als Sr. Oviedo y C.^a pera verificar l'ingrés dels Mossos en Caixa, el dia 1.er d'Agost.

Se dona per enterat de la R. O. del Ministeri de la Governació del 16 del corrent y que la Comissió d'aquest ram, estudihi y contesti en el seu dia, el cuestionari que l'acompanya sobre municipalisació de serveys.

Se dona compte del ofici y premi de 25 pessetes qu'ofereix el Sindicat Agricol d'aquesta vila, pera el mercat d'all, acordant, fer constar l'agrahiment en vers aquella entitat, anyadirlo als demés premis en les fulles que se repartiran y nombrar un individu de la mateixa pera formar part del Jurat, que deurá distribuir els premis en el seu dia.

Per últim el Sr. President dona compte del acte meritori realisat per Agustí Malagelada, pescador, qui havent agafat ab am una de les carpes que, procedents de Barcelona, 's tiraren al estany, 's prengué la molestia de conservar-la viva, pera ferne entrega a la Junta, quina acordá tirlarla novament al Estany.

L' Ajuntament acorda fer constar un vot de gracies pera el Sr. Malagelada y pera estimol dels demés pescadors, regalarli una canya de pescar ab el ormeitgs corresponents, com a premi pera el seu digne comportament.

Sessió del dia 4 de Juliol de 1910

La presideix el Sr. Alsius, ab assistencia dels Regidors, senyors Malagelada, Ametller, Hostench, Boix, Coll y Laqué.

Llegida l' acta de la sessió anterior, queda aprobada.

Passan a la Comissió d' Hisenda, alguns comptes, entre ells el que rendeix l' Administrador de Consums corresponents a la 3.ª decena de Juliol y a tot el mes indicat.

Se dona compte d'haber-se rebut aprobat per la Superioritat, l' *Apéndice al Anuario* per Rústica del present any.

El senyor President a proposta del

Sr. Jaume Casellas diu que aquest s' ofereix a recular la paret de tanca del seu solar del Carrer de Valls, a la línia marcada, si l' Ajuntament li perdona la multa que se li imposá y renuncia als drets d' apertura y considerant aquest qu' aixís quedará molt millorada aquella vía, acorda accedir a la proposició del Sr. Casellas, mediant que realizi les obres en el terme de dos mesos.

El Sr. Laqué interessa s' inspeccioni una paret del solar del carrer de Valls, propietat de Rafel Fontaner, qu' amenaça ruina y aixís s' acorda, com també que s' avisi al Rnt. Joan Barolés pera que tregui de la vía pública unes pedres que té dipositades al Carrer de Sant Ramón.

S' acorda que formin el Jurat distribuïdor dels premis, en el Mercat d' alls, els Srs. Alsius, Malagelada, Ametller, Laqué y un individu del Sindicat Agricol.

Crónica

Copiém de la «Veu del Empordá»:

«El mercat d' alls.—El «Bolletí oficial de la Cambra Agrícola de l' Empordá» se queixa ab rahó de que dit mercat que cada dijous se feya al carer de Monturiol, principalment entre banyolins y rossellonesos, tindrà lloch en avant a Banyoles, com a centre de producció y per consegüent quedará suprimit en nostre ciutat.

Tan es aixís que, el «Setmanari de Banyoles» dona compte dels preparatius que s' están fent en dita vila pera que resulti un gran éxit el mercat dels alls que s' inaugurarà el dia 10 d' Agost. Ademés de quatre premis oferts per aquell Ajuntament, el Sindicat Agricol d' aquella localitat ha acordat concedirne un altre de 25 pessetes a la venda d' alls de més importancia. Comparis el procedir d' aquell Ajuntament fomentant ab premis els mercats, ab el nostre castigant als venedors entre altres gabelles ab grans arbitris sobre llochs públichs y se tindrà la clau de la decadencia dels mercats de Figueres, quin mal ja ve de molt lluny y may s' esmena.

Peregrinació del Baix Empordá a Lourdes.—S' ens participa desde La Bisbal que son moltes las demandes d' inscripció en tota la Diócesis y la Junta Organisadora suplica 'ls que vulguin concórrer a dita Peregrinació que procurin inscriurers avans de finir el plasso, que es hasta 'l 15 del mes present per poguer actuar l' organisació dels trens com millor se pugui.

Sobre la notícia publicada en el número anterior, referent a que en el vehí poble de Sant Vicens de Camós, com a conseqüencia de no haber volgut el senyor Rector que en el dia de la festa de Santa Magdalena toquessin els músichs a l' Iglesia, alegant que eran més del número fiçsat per l' acort pres pels párrocos d' aquells voltants, alguns joves de

aquell poble feren ballar sardanes durant l' ofici; ab gust fem constar la explicació donada sobre tal assumpto per els párrocos interessats a un dels redactors del SETMANARI. Dits senyors diuen que 'ls músichs aludits foren llogats sens avisar al Párroco ni els pabordes, determinació impropia, ja que d'aquest modo no sería l'autoritat eclesiástica sinó qualsevol particular el que 's cuidés de les coses de la Iglesia y aixís hi ha doble culpa per part dels joves que prengueren la resolució esmentada.

Moviment de la «Caixa d' Estalvis», durant la setmana passada:

Imposicions 297'50 pessetes, Reintegros 00, Llibetes noves 1.

Durant tot el mes de Juliol:

Imposicions 603'50 pessetes, Reintegros 00, Llibetes overtes 4.

El diputat per aquest districte don Juli Fournier, al enterarse pel SETMANARI del mitin católich que s'anava a celebrar el passat diumenje, enviá un telegrama d' adhesió urgent, temorós de que no arribés a temps.

Igualment fa alguns dies escrigué al Sr. Bisbe de Girona, associantse del tot a les manifestacions católiques y de protesta contra la política antireligiosa, que 's celebraren ultimament a Gérona, de les qual no 'n tenia esment, per trovarse allavors al estranger.

Ab gust comuniquem aquestes notícies, que tan honran a nostre digne diputat, les quals han sigut manifestades en carta revuda per un dels redactors.

Are toca als de Serinyá: Dilluns passat a la nit els lladregots intentaren robar l' esglesia forsán el pany ab una reya mes afortunadament quedaren xasquetjats.

No's pot dir lo mateix respecte a les gallinas y la roba que se l'enportaren sens saberse qui ha estat.

Per les noves que tenim pot assegurar-se que 'l mercat d' alls que se inaugurarà el dimecres próxim dia 10, será un éxit, donchs l'entusiasme entre els culliters es gran y volen disputarse renyidament qui s' enportará els varis premis oferts que hi ha.

Diurne passat un fill d'en Gaspar Bustins del Mas Puig, va tenir la desgracia de que l'animal del carro que dirigia li tiris una cossa, deixantlo molt mal parat. L' incident va tenir lloch en el carrer de la Divina Pastora.

Aquesta setmana s'han celebrat ab gran lluhiment y molta concurrencia els funerals de les Sras. Pia Domper Andreu y Josefa Riera. Renovém a les respectives families el testimoni del nostre pésam.

Ahir va reunir-se a Girona el Consell Provincial d' Industria y Comers, al objecte de proposar al Ministre, els obrers qu' han d' anar pensionats al extranger.

Avuy a les 9, se cantarà en l' Esglesia de Guemol, bn solemne ofici, ab motiu d' exposarse al culte les noves imatges de S. Joaquim y S. Joseph que pera el nou altar de Ntra. Sra. del Remey ha regalat nostre distingit amich y suscriptor D. Francisco Campolier, de Miánegas, al que felicitem, desitjantli llarga vida pera dedicarse a tant lloables obres.

El diurne passat fou viaticada la Sra. Carme Casassa, esposa del nostre distingit amich D. Joan Frigola. Dintre la gravetat, s'ha iniciat una lleugera millora en la pacient. Li desitjém un prompte y total restabliment.

Com de costum, va celebrarse ab molta animació la festa dels Sants Abdón y Senén. L' Ofici, en el que predicá un eloqüent Pare Caputxi, estigui molt concorregut. No cal dir que també fou gran la concurrencia que la tarde va congregarse a Canaleta.

Han sigut administrats els Sants Sagraments a doña Carolina Bölinger de Bosch, pera quina salut preguém a Deu.

Segons se nos comunica, la Diputació provincial, acordá donar la subvenció que tenia solicitada la companyia que té el projecte de fer el ferro-carril d'aquesta vila a Girona. Celebrém poguer participar als nostres llegidors, tant bona nova, perque creyém que aixís s' imprimirá segurament major pressa en la construcció de dita vía.

Dijous, els paperers varen celebrar la festa de S. Domingo, ab els actes de costum. Las sardanes estigueren molt concorregudes.

Mercat de Banyolas

Dia 3 d'Agost de 1910

Blat.	de 15'00 a 16'00	ptas. qtra
Mestall.	» 14'00 a 15'00	» »
Ordi.	» 8'50 a 9'00	» »
Civada.	» 7'50 a 8'00	» »
Blat de moro.	» 12'00 a 13'00	» »
Fabes.	» 12'50 a 13'00	» »
Monjetes.	» 32'00 a 33'00	» »
Fabons.	» 14'00 a 15'00	» »
Vesses.	» 17'00 a 18'00	» »
Llobins.	» 8'00 a 8'50	» »
Mill.	» 14'50 a 15'00	» »
Panis.	» 13'00 a 14'00	» »
Fajol.	» 13'00 a 14'00	» »
Alls.	» 1'00 a 1'25	» forc.
Ous.	» 1'15 a 0'00	» dna.
Oli.	» 14'50 a 15'00	» mallal.

Fábrica de paper "continuo,"

Especialitat en papors colats
para la industria tapera

Joseph Frigola

Banyolas (Borgoña)

TALLER FOTOGRÁFIC

Tiratjes de tarjetes postals al bromuro y esmalt

RETRATS-AMPLIACIONS-REPRODUCCIONS Y MINIATURES

Francisco Xavier Mateu

BANYOLAS

Se fan tiratjes especials pera qui'ls desitji, enviant solsament els CLICHÉS.

AMPLIACIONS DE REGALO

De avui a fi de Maig prop-vinet, les de tamany natural per 25 pessetes se regalarán ab son elegant y artístic encuadrat y corresponent vidre.

CIRILO MASOLIVER

PINTOR Y DORADOR

Colocació de papers pintats

Valls, 19.—BANYOLAS

XACOLATA

Torrent

CASA FUNDADA EN 1780

Puresa garantida.

Proveïdors de la Reial Casa.

Premiada en distintes Exposicions.

CLASSES ESPECIALS

pera colegis y comunitats religioses.

Especialitat en la fabricació de xacolats fins ab canyella y vainilla

DESPATX CENTRAL

Escribanías, 8.—Banyolas

LA VIOLETA

GARPINTERIA

— DE —

Joseph Romans

Carrer Major.—BANYOLAS

FÁBRICA DE CALS HIDRAULICA, GUIX Y CIMENT

— DE —

Vicens Laqué

Banyolas

CICLISTES: Si voleu estar ben servits, en BICICLETES accesoris y tota mena de reparacions, dirigivon al conegut ciclista

Joseph Figuls

Especialitat en pneumáticos.

HEAGLE HUTCHINSON.

— BANYOLAS —

Tenda LA CONCEPCIÓ

— Pintures, pince ls, barnissos de totes menes —

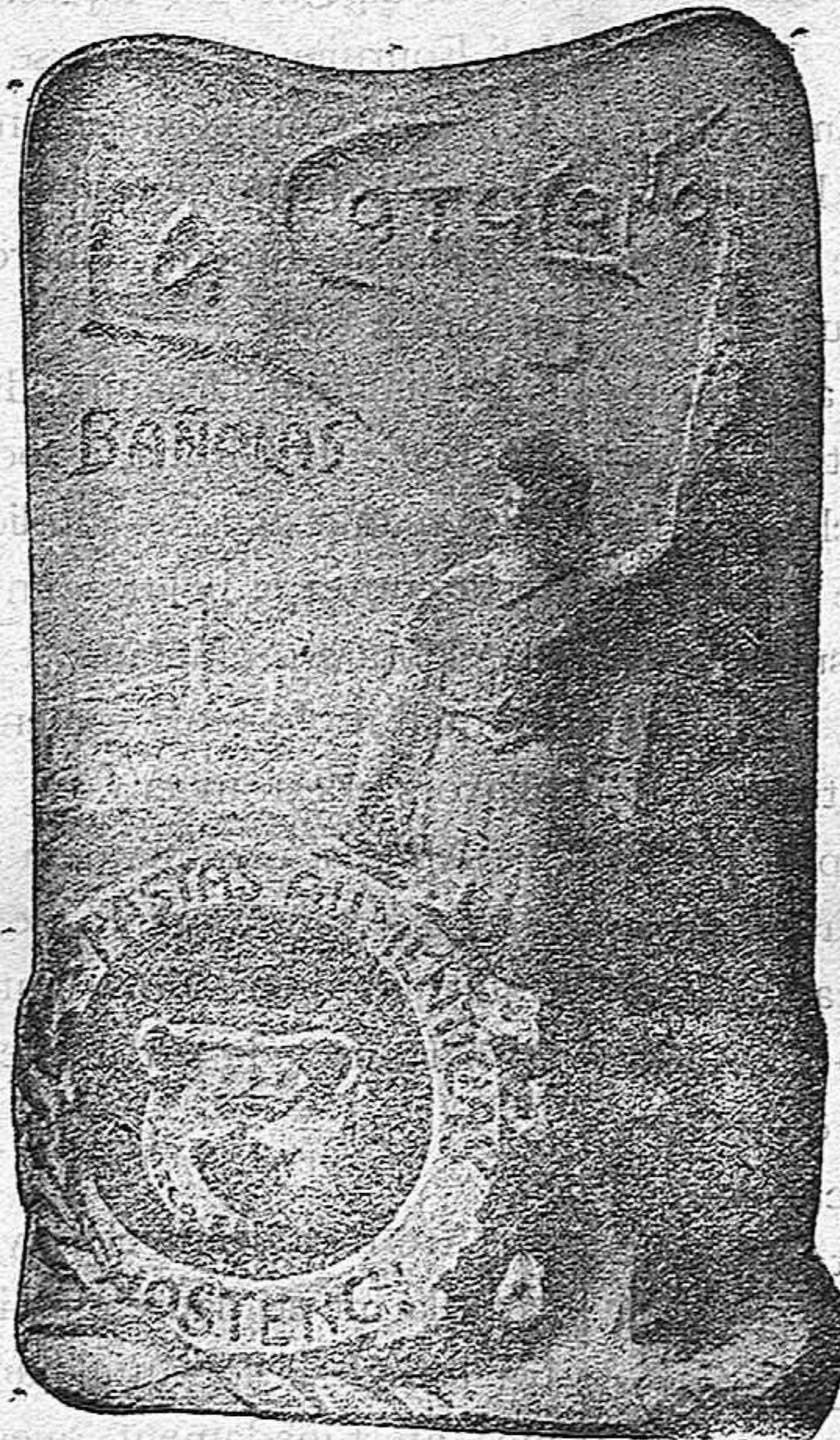
JOAN PUJOL

TURERS, 8.—BANYOLAS

Acreditada Fábrica

— DE —

PASTES PERA SOPA

Gran Fábrica de Chocolates

EL LAGO

— DE —

Lluís Tremoleda

CARRER DE GUIMERA.—BANYOLAS

Fábrica de Xacolata

DE

Dolores Torras

BANYOLAS

¡MALALTS!

¿Voleu recuperar aviat les forces perdudes y disposar d'una naturalesa ferrenya?

FEU US DEL

Bioferm

Socatarg

Indicat en la Tuberculosis, Raquitisme, Neurastenia, Anemia, Clorosis, Desgana, Convalescencies, Agotament per haver passat malalties greus ó per excessos de travalls moral ó corporal, etc., etc.

Es un medicament de gust agradable, recomanat de tots els metjes que 'l coneixen, peique han comprovat que refá depressa y ab seguretat.

Únic y exclusiu preparador:

J. Gratacós Vallmajó, Apotecari.

Dipositari á Barcelona:

J. Viladot, Rambla de Catalunya, 36.

En venda á 3 ptes. en totes les farmacies.

BARBERIA

DE

Jaume Geli Verdaguer

Carrer Major, 23 y Plaça de la Vila, 21
BANYOLAS

L'Unión

Companya anónima de Segurs contra incendis
Fundada en 1828

La NEW-YORK

Companya de Segurs sobre la vida
Fundada en 1865

L'Assicuratrice Italiana

Societat anónima de Segurs contra 'ls accidents y reassegurs

Representant á Banyolas: EUDALD GARCÍA

Disponibile